

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
української мови
доц. Климович С.М.

ДЕРИВАЦІЙНИЙ СИНТАКСИС

Робоча програма

підготовки: магістра

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань: 03 Гуманітарні науки

(цифр і назва галузі знань)

спеціальності: 035 Філологія (українська мова та література)

(код і найменування спеціальності)

2019 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Херсонський державний університет
кафедра української мови

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доктор філологічних наук, професор Олексенко В.П.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри української мови Херсонського державного університету (протокол №1 від 27 серпня 2019 року)

Завідувач кафедри української мови

к.ф.и, доц. Климович С.М.

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: Денна форма – 3 Заочна форма – 3	Галузь знань: <i>03 Гуманітарні науки</i>	Вибіркова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: <i>035 Філологія (Українська мова та література)</i>	Рік підготовки:	
		1-й	2-й
Загальна кількість годин Денна форма – 90 год. Заочна форма – 90 год.		Семестри:	
		2-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 33,3; самостійної роботи студента – 66,7.</i> Тижневих годин для заочної форми навчання: <i>аудиторних – 20; самостійної роботи студента – 80.</i>	Ступінь вищої освіти: <i>магістр</i>	Лекції	
		16 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	8 год.
		Лабораторні: –	
		Самостійна робота	
		60 год.	72 год.
		Вид контролю	
екзамен	залік		

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Дериваційний синтаксис» для студентів I курсу СВО «магістр» факультету української філології та журналістики складена відповідно до освітньо-професійної програми «Філологія (Українська мова та література)»

Курс «Дериваційний синтаксис» є однією з базових дисциплін для студентів-філологів. Актуальність курсу полягає у необхідності зведення в систему відомостей про синтаксичну деривацію, специфіку одноярусних і міжярусних відношень у системі синтаксичних одиниць, виявлення функціонально-текстового потенціалу синтаксичних одиниць (ланцюговий зв'язок тощо), простеженні співвідношення понять синтаксичної синонімії, синтаксичної деривації, синтаксичної варіантності та їхньої корелятивності/некорелятивності зі стилістичними варіантами, з'ясуванні напрямів закріплення останніх за відповідними стилями української мови.

Пояснювальна записка

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає у встановленні типології системних / асистемних відношень між синтаксичними одиницями одного / різних рангів, простеженні модифікаційних, варіативних і трансформаційних виявів синтаксичних одиниць та визначенні специфіки синтаксичної деривації одиниць одного / різних рангів.

Поставлена мета визначає необхідність розв'язання певних **завдань**:

- **методичних**: з'ясування понять дериваційного синтаксису;
- **пізнавальних**: простеження закономірностей спеціалізованості аналітичних / синтетичних форм у межах дериваційного синтаксису; виявлення напрямів і закономірностей варіацій, модифікацій і трансформацій синтаксичних одиниць у межах одного і різних рівнів;
- **практичних**: аналіз співвідношення вихідного і похідного у межах дериваційного синтаксису; дослідження специфікації і стильової диференціації тих чи тих синтаксичних дериватів.

Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна.

Інтегральні: здатність встановлювати й характеризувати синтаксичні одиниці, їх семантико-синтаксичні відношення і синтаксичні зв'язки.

Загальні: вільне володіння державною мовою в усній та письмовій формі; здатність знаходити, опрацьовувати й аналізувати інформацію з питань дериваційного синтаксису, що висвітлена у різних джерелах; здатність використовувати набуті знання в ході наукових виступів, при читанні доповідей, презентацій, веденні дискусій з проблемних питань дериваційного синтаксису; бути підготовленими для фахової комунікації із представниками наукових кіл.

Фахові: здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах; критично осмислювати надбання та новітні досягнення філологічної науки; здатність здійснювати науковий аналіз і структурувати фактичний матеріал з проблем дериваційного синтаксису з урахуванням класних і новітніх методологічних принципів; професійно застосовувати знання з дериваційного синтаксису для розв'язання професійних завдань; здатність професійно користуватися спеціальною синтаксичною та словотвірною термінологією.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Дериваційний синтаксис» студент повинен отримати такі **програмні результати навчання**:

- характеризувати теоретичні засади та прикладні аспекти українського мовознавства;
- основні поняття й основні одиниці синтаксичної деривації;
- аналізувати дериваційні зв'язки між одиницями одного і різних рангів;
- визначати дериваційний потенціал словосполучень; диференціювати власне-словосполучення і невластне-словосполучення;
- обирати оптимальні дослідницькі підходи і методи для аналізу фактичного матеріалу з дериваційного синтаксису.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС (денна та заочна форми навчання).

ПРОГРАМА КУРСУ

Основні поняття й основні одиниці синтаксичної деривації. З історії вивчення синтаксичної деривації. Контамінація і редуція як чинники дериваційного синтаксису.

Аспекти синтаксичної деривації. Основні напрями теоретичних досліджень у сучасному дериваційному синтаксисі. Два аспекти синтаксичної деривації. Валентність у синтаксичній деривації.

Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації. Статус модифікацій у системі синтаксичної деривації. Трансформація в системі синтаксичної деривації.

Дериваційні відношення між одиницями різних рангів. Універсально-типологічні модифікації і трансформації слів'янського речення.

Дериваційні відношення між словосполученням і реченням.

Проблема дериваційного зв'язку основних синтаксичних одиниць-конструкцій. Згортання речення у субстантивне невласне – словосполучення.

Дериваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної деривації. Парадигма речення в аспекті дериваційного синтаксису.

Службові частини мови в синтаксичній деривації.

Морфолого-синтаксична класифікація прийменникових одиниць. Прийменник у системі синтаксичної деривації: первинні і вторинні прийменники, проблеми кваліфікації і семантичних обсягів.

Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.

Мовна парцеляція синтаксичної структури. Класифікація парцелятивів за типом парцельованої одиниці.

Обставинна детермінація речення і тексту у системі синтаксичної деривації.

Дериваційний синтаксис простих речень із відокремленими обставинами причини і мети. Дериваційний синтаксис простих речень із обставинами допусту. Дериваційний синтаксис простих речень з обставинами умови.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	л	інд	с.р.		л	п	л.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СИНТАКСИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ												
Тема 1. Основні поняття й основні одиниці синтаксичної деривації.	12	2	2			8	11	2	1			8
Тема 2. Аспекти синтаксичної деривації.	12	2	2			8	11	2	1			8
Тема 3. Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації.	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 4. Дериваційні відношення між одиницями різних рангів.	10	2				8	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 1	46	8	6			32	46	6	4			36
Змістовий модуль 2. ДЕРИВАЦІЙНА ПАРАДИГМА СИНТАКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У СИСТЕМІ СИНТАКСИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ												
Тема 1. Дериваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної деривації.	12	2	2			8	10	1	1			8
Тема 2. Службові частини мови в синтаксичній деривації.	12	2	2			8	10	1	1			8
Тема 3. Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.	10	2	2			6	12	1	1			10
Тема 4. Обставинна детермінація речення і тексту у системі синтаксичної деривації.	10	2	2			6	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 2	44	8	8			28	44	4	4			36
Усього годин	90	16	14			60	90	10	8			72

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СИНТАКСИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ

Тема 1: Основні поняття й основні одиниці синтаксичної деривації.

1. Синтаксична деривація та її основні поняття.
2. З історії вивчення синтаксичної деривації.
3. Контамінація і редукція як чинники дериваційного синтаксису.

Тема 2: Аспекти синтаксичної деривації.

1. Основні напрями теоретичних досліджень у сучасному дериваційному синтаксисі.
2. Два аспекти синтаксичної деривації.
3. Валентність у синтаксичній деривації.

Тема 3: Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації.

1. Статус модифікацій у системі синтаксичної деривації.
2. Трансформація в системі синтаксичної деривації.

Тема 4: Дериваційні відношення між словосполученням і реченням.

1. Універсально-типологічні модифікації слов'янського речення
2. Види трансформації у реченнях.
3. Проблема дериваційного зв'язку основних синтаксичних одиниць – конструкцій.
4. Згортання речення у субстантивне невласне словосполучення.

Змістовий модуль 2. ДЕРИВАЦІЙНА ПАРАДИГМА СИНТАКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У СИСТЕМІ СИНТАКСИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ

Тема 1: Дериваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної деривації.

1. Парадигма речення в аспекті дериваційного синтаксису.
2. Особливості дослідження дериваційної парадигми у лінгвістичній науці.

Тема 2: Службові частини мови в синтаксичній деривації.

1. Морфолого-синтаксична класифікація прийменникових одиниць.
2. Прийменник у системі синтаксичної деривації.
3. Первинні і вторинні прийменники, проблеми кваліфікації і семантичних обсягів.

Тема 3: Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.

1. Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.
2. Мовна парцеляція синтаксичної структури.
3. Класифікація парцелятів за типом парцельованої одиниці.

Тема 4. Обставинна детермінація речення і тексту у системі синтаксичної деривації.

1. Дериваційний синтаксис простих речень із відокремленими обставинами причини і мети.
2. Дериваційний синтаксис простих речень з обставинами допусту.
3. Дериваційний синтаксис простих речень з обставинами умови.

Змістовий модуль 1
ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СИНТАКСИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ

4.1. Теми лекційних занять

№	Тема заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основні поняття й основні одиниці синтаксичної деривації	2	2
2	Аспекти синтаксичної деривації.	2	2
3	Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації.	2	1
4	Дериваційні відношення між одиницями словосполучення і речення	2	1
Всього:		8	6

5.1. Теми практичних занять

№	Тема заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основні поняття й основні одиниці синтаксичної деривації	2	1
2	Аспекти синтаксичної деривації.	2	1
3	Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації.	2	1
4	Дериваційні відношення між одиницями словосполучення і речення		1
Всього:		6	4

6.1. Самостійна робота

№	Тема заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основні поняття й основні одиниці синтаксичної деривації	8	8
2	Аспекти синтаксичної деривації.	8	8
3	Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації.	8	10
4	Дериваційні відношення між одиницями словосполучення і речення	8	10
Всього:		32	36

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1

Тема 1. Лекція 1. Основні поняття й основні одиниці синтаксичної деривації

План

1. З історії вивчення синтаксичної синоніміки і синтаксичної деривації
2. Контамінація і редукція як чинники дериваційного синтаксису

Література

1. Городенська К.Г. Деривація синтаксичних одиниць. – К.: Наук. думка, 1991.
2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища шк., 1985.
3. Тараненко О.О. Контамінація як причина мовних змін і помилок // Українська мова і література в школі. – 1988. № 3. – С. 44-47.
4. Гревцева Т., Надточій О. Алгоритмічний підхід до розв'язання складних питань орфографії // Дивослово. – 1998. – № 2. – С. 22-24.
5. Девдера М.В. Укрупнені структури (блоки) у процесі вивчення мови // Українська мова і література в школі. – 1989. - № 6. – С. 57-67.
6. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Тема 2. Лекція 1. Аспекти синтаксичної деривації.

План

1. Основні напрями теоретичних досліджень у сучасному дериваційному синтаксисі
2. Два аспекти синтаксичної деривації
3. Валентність у синтаксичній деривації

Література

1. Городенська К.Г. Деривація синтаксичних одиниць. – К.: Наук. думка, 1991.
2. Котелова Н.З. Значение слова и его сочетаемость. – Л.: Наука, 1975. – 154 с.
3. Лосев А.Ф. Языковая структура. – М.: Наука, 1983. – 342 с.
4. Масицька Т.Є. Граматична структура дієслівної валентності. – Луцьк: Ред.-вид. відд. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1998. – 208 с.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Тема 3. Лекція 1. Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації.

План

1. Статус модифікацій у системі синтаксичної деривації
2. Трансформація у системі синтаксичної деривації

Література

1. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису. – К.: Наук. думка, 1993.
2. Городенська К.Г. Деривація синтаксичних одиниць. – К.: Наук. думка, 1991.
3. Загнітко А.П. Український синтаксис. – Ч. 1. – К.: ІЗМН, 1996.
4. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. – К.: Либідь, 1993. – 247 с.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Тема 4. Лекція 1. Дериваційні відношення між одиницями словосполучення і речення.

План

1. Дериваційний потенціал словосполучень
2. Універсально-типологічні модифікації слов'янського речення

3. Види трансформації у реченнях
4. Проблема дериваційного зв'язку основних синтаксичних одиниць – конструкцій
5. Згортання речення у субстантивне невласне словосполучення

Література

1. Мурзин Л.Н. Синтаксическая деривация. – Пермь: Изд-во Перм. ун-та, 1974.
2. Снитко Е.С. Семантико-синтаксическая компрессия субстантивных словосочетаний в современном русском языке: Автореф. дис. ...канд. филол. наук. – Киев, 1980. – 23 с.
3. Снитко Е.С. Деривация и ее виды в русском языке // Русское языкознание. – 1982. - № 4. – С. 84-89.
4. Храковский В.С. Деривационные отношения в синтаксисе // Инвариантные синтаксические значения и структура предложения. – М.: наука, 1969. – С. 138-147.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Змістовий модуль 1

Практичне заняття № 1.

Тема. Основні поняття й основні одиниці синтаксичної деривації

План

1. З історії вивчення синтаксичної синоніміки і синтаксичної деривації
2. Контамінація і редукція як чинники дериваційного синтаксису

Література

1. Городенська К.Г. Деривація синтаксичних одиниць. – К.: Наук. думка, 1991.
2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища шк., 1985.
3. Тараненко О.О. Контамінація як причина мовних змін і помилок // Українська мова і література в школі. – 1988. № 3. – С. 44-47.
4. Гревцева Т., Надточій О. Алгоритмічний підхід до розв'язання складних питань орфографії // Дивослово. – 1998. – № 2. – С. 22-24.
5. Девдера М.В. Укрупнені структури (блоки) у процесі вивчення мови // Українська мова і література в школі. – 1989. - № 6. – С. 57-67.
6. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат-презентацію з теми «Контамінація і редукція як чинники дериваційного синтаксису».

Практичне заняття № 2.

Тема. Аспекти синтаксичної деривації.

План

1. Основні напрями теоретичних досліджень у сучасному дериваційному синтаксисі
2. Два аспекти синтаксичної деривації
3. Валентність у синтаксичній деривації

Література

1. Городенська К.Г. Деривація синтаксичних одиниць. – К.: Наук. думка, 1991.
2. Котелова Н.З. Значение слова и его сочетаемость. – Л.: Наука, 1975. – 154 с.
3. Лосев А.Ф. Языковая структура. – М.: Наука, 1983. – 342 с.
4. Масицька Т.Є. Граматична структура дієслівної валентності. – Луцьк: Ред.-вид. відд. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1998. – 208 с.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати виступ з теми «Основні напрями теоретичних досліджень у сучасному дериваційному синтаксисі».

Підготувати реферат-презентацію з теми «Валентність у синтаксичній деривації».

Практичне заняття № 3.

Тема. Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації.

План

1. Статус модифікацій у системі синтаксичної деривації
2. Трансформація у системі синтаксичної деривації

Література

1. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису. – К.: Наук. думка, 1993.
2. Городенська К.Г. Деривація синтаксичних одиниць. – К.: Наук. думка, 1991.
3. Загнітко А.П. Український синтаксис. – Ч. 1. – К.: ІЗМН, 1996.
4. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. – К.: Либїдь, 1993. – 247 с.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат-презентацію з теми «Трансформація у системі синтаксичної деривації».

Практичне заняття № 4.

Тема. Дериваційні відношення між одиницями словосполучення і речення.

План

1. Дериваційний потенціал словосполучень
2. Універсально-типологічні модифікації слов'янського речення
3. Види трансформації у реченнях
4. Проблема дериваційного зв'язку основних синтаксичних одиниць – конструкцій
5. Згортання речення у субстантивне невласне словосполучення

Література

1. Мурзин Л.Н. Синтаксическая деривация. – Пермь: Изд-во Перм. ун-та, 1974.
2. Снитко Е.С. Семантико-синтаксическая компрессия субстантивных словосочетаний в современном русском языке: Автореф. дис. ...канд. филол. наук. – Киев, 1980. – 23 с.
3. Снитко Е.С. Деривация и ее виды в русском языке // Русское языкознание. – 1982. - № 4. – С. 84-89.
4. Храковский В.С. Деривационные отношения в синтаксисе // Инвариантные синтаксические значения и структура предложения. – М.: наука, 1969. – С. 138-147.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати доповідь з теми «Види трансформації у реченнях».

Змістовий модуль 2
ДЕРИВАЦІЙНА ПАРАДИГМА СИНТАКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ
У СИСТЕМІ СИНТАКСИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ

4.2. Теми лекційних занять

№	Тема заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Дериваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної деривації	2	1
2	Службові частини мови в синтаксичній деривації	2	1
3	Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.	2	1
4	Обставинна детермінація речення і тексту у системі синтаксичної деривації.	2	1
Всього:		8	4

5.2. Теми практичних занять

№	Тема заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Дериваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної деривації	2	1
2	Службові частини мови в синтаксичній деривації	2	1
3	Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.	2	1
4	Обставинна детермінація речення і тексту у системі синтаксичної деривації.	2	1
Всього:		8	4

6.2. Самостійна робота

№	Тема заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Дериваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної деривації	8	8
2	Службові частини мови в синтаксичній деривації	8	8
3	Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.	6	10
4	Обставинна детермінація речення і тексту у системі синтаксичної деривації.	6	10
Всього:		28	36

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 2

Тема 1. Лекція 1. Дериваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної деривації.

План

1. Парадигма речення в аспекті дериваційного синтаксису.
2. Особливості дослідження дериваційної парадигми у лінгвістичній науці.

Література

1. Городенська К.Г. Деривація синтаксичних одиниць. – К.: Наук. думка, 1991. – 187 с.
2. Довженко С.Я. Порівняння у простому реченні сучасної української мови // Синтаксична будова української мови. – К.: Наукова думка, 1968.
3. Кучеренко І.К. Порівняльні конструкції мови в світлі граматики. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1959. – 106 с.
4. Голоюх Л.В. Порівняння як структурний компонент художнього тексту: Автореф. ... канд. філол. наук – К., 1996. – 20 с.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Тема 2. Лекція 1. Службові частини мови в синтаксичній деривації.

План

1. Морфолого-синтаксична класифікація прийменникових одиниць.
2. Прийменник у системі синтаксичної деривації.
3. Первинні і вторинні прийменники, проблеми кваліфікації і семантичних обсягів.

Література

1. Вихованець І.Р. Прийменникова система української мови. – К.: Наукова думка, 1980. – 288 с.
2. Лифанов К.В. Морфология словацкого языка. - : Изд-во Московского ун-та, 1999. – 168 с.
3. Плющ М.Я. Прийменник // Сучасна українська літературна мова / За ред. проф. М.Я. Плющ. – К.: - Вища школа, 1994. – С. 291-296.
4. Степаненко М. Просторое значення прийменника за й семантична валентність простого двоскладного речення // Рідний край. – 2002. - № 1. – С. 40-45.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Тема 3. Лекція 1. Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.

План

1. Парцеляція як засіб синтаксичної деривації
2. Мовна парцеляція синтаксичної структури.
3. Класифікація парцелятивів за типом парцельованої одиниці.

Література

1. Ванников Ю.В. Предложение и фраза как соотносительные единицы языка и речи // Ванников Ю.В., Котляр Т.Р. Вопросы строения предложения. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1960. – С. 3-44.

2. Ванников Ю.В. Синтаксические особенности русской речи (явления парцеляции). – М.: Русский язык, 1969.
3. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Тема 4. Лекція 1. Обставинна детермінація речення і тексту у системі синтаксичної деривації.

План

1. Дериваційний синтаксис простих речень із відокремленими обставинами причини і мети.
2. Дериваційний синтаксис простих речень з обставинами допусту.
3. Дериваційний синтаксис простих речень з обставинами умови.

Література

1. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища шк., 1985.
2. Гуц Л.М. Синтаксична синоніміка як один із засобів мовної експресії // Українська мова і література в школі. – 1973. - № 6. – С. 36-41.
3. Кононенко В.И. Синонимика синтаксических конструкций в современном русском языке. – К.: Наук. думка, 1970. – 144 с.
4. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Змістовий модуль 2

Практичне заняття № 1.

Тема. Дери́ваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної дери́вації.

План

1. Парадигма речення в аспекті дери́ваційного синтаксису.
2. Особливості дослідження дери́ваційної парадигми у лінгвістичній науці.

Література

1. Городенська К.Г. Дери́вація синтаксичних одиниць. – К.: Наук. думка, 1991. – 187 с.
2. Довженко С.Я. Порівняння у простому реченні сучасної української мови // Синтаксична будова української мови. – К.: Наукова думка, 1968.
3. Кучеренко І.К. Порівняльні конструкції мови в світлі граматики. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1959. – 106 с.
4. Голоюх Л.В. Порівняння як структурний компонент художнього тексту: Автореф. ... канд. філол.наук – К., 1996. – 20 с.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати доповідь з теми «Парадигма речення в аспекті дери́ваційного синтаксису».

Практичне заняття № 2.

Тема. Службові частини мови в синтаксичній дери́вації.

План

1. Морфолого-синтаксична класифікація прийменникових одиниць.
2. Прийменник у системі синтаксичної дери́вації.
3. Первинні і вторинні прийменники, проблеми кваліфікації і семантичних обсягів.

Література

1. Вихованець І.Р. Прийменникова система української мови. – К.: Наукова думка, 1980. – 288 с.
2. Лифанов К.В. Морфология словацкого языка. - : Изд-во Московского ун-та, 1999. – 168 с.
3. Плющ М.Я. Прийменник // Сучасна українська літературна мова / За ред. проф. М.Я. Плющ. – К.: - Вища школа, 1994. – С. 291-296.
4. Степаненко М. Просторое значення прийменника **за** й семантична валентність простого двоскладного речення // Рідний край. – 2002. - № 1. – С. 40-45.
5. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат-презентацію з теми «Прийменник у системі синтаксичної дери́вації».

Практичне заняття № 3.

Тема. Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.

План

1. Парцеляція як засіб синтаксичної дери́вації
2. Мовна парцеляція синтаксичної структури.

3. Класифікація парцелятів за типом парцельованої одиниці.

Література

1. Ванников Ю.В. Предложение и фраза как соотносительные единицы языка и речи // Ванников Ю.В., Котляр Т.Р. Вопросы строения предложения. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1960. – С. 3-44.
2. Ванников Ю.В. Синтаксические особенности русской речи (явления парцеляции). – М.: Русский язык, 1969.
3. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати виступ з теми «Парцеляція як засіб синтаксичної деривації».

Практичне заняття № 4.

Тема. Обставинна детермінація речення і тексту у системі синтаксичної деривації.

План

1. Дериваційний синтаксис простих речень із відокремленими обставинами причини і мети.
2. Дериваційний синтаксис простих речень з обставинами допусту.
3. Дериваційний синтаксис простих речень з обставинами умови.

Література

1. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища шк., 1985.
2. Гуц Л.М. Синтаксична синоніміка як один із засобів мовної експресії // Українська мова і література в школі. – 1973. - № 6. – С. 36-41.
3. Кононенко В.И. Синонимика синтаксических конструкций в современном русском языке. – К.: Наук. думка, 1970. – 144 с.
4. Українська мова: Енциклопедія/Редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: - Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.: іл.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати доповідь з теми «Дериваційний синтаксис простих речень із відокремленими обставинами причини і мети».

7. Завдання для самостійної роботи:

Опрацювати теоретичний матеріал з теми:

1. Синтаксична деривація на сторінках періодичної лінгвістичної літератури.
2. Статус модифікацій у системі синтаксичної деривації.
3. Неповні речення в системі синтаксичної синоніміки.
4. Речення з кількома присудками у системі синтаксичної синоніміки.
5. Граматична синоніміка: проблеми тлумачення, обсяги і структура.
6. Власне-семантична, семантико-синтаксична і формально-синтаксична інтерпретації двоскладності / односкладності . Конденсація в системі синтаксичної деривації.
7. Корелятивність / некорелятивність синтетичних / аналітичних синтаксичних форм головних і другорядних членів речення.
8. Парадигма речення в системі синтаксичної деривації.
9. Цілісні словосполучення в системі синтаксичної деривації.
10. Синтаксична деривація простих речень з обставинами умови і відповідними підрядними умови.
11. Прийменник у системі синтаксичної деривації.

8. Методи навчання

Під час викладання дисципліни «Дериваційний синтаксис» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього філолога з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу (слайд-презентація з теми: «Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації»), впровадження інтерактивних методів навчання:

- структуровані дебати під час роботи над проблемними питаннями: «Службові частини мови в синтаксичній деривації»;
- мозковий штурм – під час колективного обговорення, пошуку рішень у процесі спільного висловлення думок;
- «мікрофон» – це різновид методу великого кола; студенти швидко по черзі висловлюються з приводу дериваційних відношень між одиницями різних рангів, передаючи один одному уявний "мікрофон".

9. Методи контролю

Для поточного контролю використовуються методи:

- Опитування,
- Самостійна робота
- Виступи з доповідями

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік, екзамен.

Завдання до підсумкового контролю успішності студентів

Питання до екзамену

1. Контамінація і редуція як чинники дериваційного синтаксису.
2. Два аспекти синтаксичної деривації.
3. Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації.
4. Валентність у синтаксичній деривації.
5. Порівняльні звороти у системі синтаксичної деривації.
6. Дериваційні відношення між одиницями різних рангів.
7. Дериваційні відношення між словосполученням і реченням.
8. Згортання речення у субстантивне невласне-словосполучення.
9. Згортання речення у дієслівні невласне-словосполучення.
10. Основні напрями теоретичних досліджень у сучасному дериваційному синтаксисі.
11. Парадигма речення в аспекті дериваційного синтаксису.
12. Службові частини мови в синтаксичній деривації.
13. Прийменник у системі синтаксичної деривації.
14. Парцеляція в системі синтаксичної деривації.
15. Обставинна детермінація речення і тексту в системі синтаксичної деривації.
16. Проблеми синтаксичної деривації на сторінках часопису «Мовознавство».
17. Проблеми синтаксичної деривації на сторінках часопису «Дивослово».
18. Дериваційні відношення між одиницями одного рангу.
19. Дериваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної деривації.
20. Речення з кількома присудками в системі синтаксичної деривації.

Завдання до заліку

Підготувати презентацію на запропоновані теми:

1. Контамінація і редуція як чинники дериваційного синтаксису.
2. Два аспекти синтаксичної деривації.
3. Модифікації, варіації, трансформації у синтаксичній деривації.
4. Валентність у синтаксичній деривації.
5. Порівняльні звороти у системі синтаксичної деривації.
6. Дериваційні відношення між одиницями різних рангів.
7. Дериваційні відношення між словосполученням і реченням.
8. Згортання речення у субстантивне невласне-словосполучення.
9. Згортання речення у дієслівні невласне-словосполучення.
10. Основні напрями теоретичних досліджень у сучасному дериваційному синтаксисі.
11. Парадигма речення в аспекті дериваційного синтаксису.
12. Службові частини мови в синтаксичній деривації.
13. Прийменник у системі синтаксичної деривації.
14. Парцеляція в системі синтаксичної деривації.
15. Обставинна детермінація речення і тексту в системі синтаксичної деривації.
16. Проблеми синтаксичної деривації на сторінках часопису «Мовознавство».
17. Проблеми синтаксичної деривації на сторінках часопису «Дивослово».
18. Дериваційні відношення між одиницями одного рангу.
19. Дериваційна парадигма синтаксичних одиниць у системі синтаксичної деривації.
20. Речення з кількома присудками в системі синтаксичної деривації.

11. Схема нарахування та розподіл балів, що отримують студенти

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (Екзамен):

А (відмінно) 90-100 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
В (добре) 82-89 балів	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією.
С (добре) 74-81 балів	Студент володіє навчальним теоретичним матеріалом, аналізує мовний матеріал, засвоєний на практичних заняттях, але не завжди вміє робити висновки та узагальнення, застосовувати набуті знання у процесі виконання практичних завдань,
Д Е (задовільно) 60-73 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки
Х (незадовільно) з можливістю повторного складання 35-59 бали	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно або зовсім не володіє, не може робити висновки, узагальнення теоретичного матеріалу, а також застосовувати набуті знання у процесі виконання практичних завдань; виявляє низький або незадовільний рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності. У студента відсутні знання матеріалу, передбаченого програмою курсу.
Ф (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 1-34 бали	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (Залік):

- «зараховано», якщо у студента:

1. Повна і правильна відповідь на теоретичні питання та виконане, або неповністю виконане практичне завдання.

2. Достатня відповідь на теоретичні запитання з деякими неточностями та виконане практичне завдання.

3. Поверхова відповідь на теоретичне запитання та виконане практичне завдання.

- «незараховано», якщо у студента:

1. Правильна але неповна відповідь на теоретичне запитання, невиконане практичне завдання.
2. Поверхова відповідь на теоретичне запитання та виконане практичне завдання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ

А (відмінно) 90-100	Студент повністю розкрив тему реферату, аргументував її конкретними прикладами, положеннями, використав належний бібліографічний апарат, оформив роботу згідно вимог до такого типу робіт, вільно володіє фактичним матеріалом теми, дає вичерпні відповіді з відповідної теми.
В (добре) 82-89	Студент розкрив тему реферату, навів її доказову базу, є посилання на конкретні джерела, належне оформлення роботи, орієнтується в темі реферату і дає відповіді на поставлені запитання.
С (добре) 74-81	Студент неповністю розкрив тему реферату, допустив неточності при формулюванні головних думок, оформленні роботи, наявні у рефераті стилістичні невірності.
Д (задовільно) 64-73	Якщо при розкритті теми реферату студент не на належному науковому рівні висловлює її тези, положення, допускає помилки змістового характеру, стилістичні невірності, належним чином не оформлена робота.
Е (задовільно) 60-61	Студент безсистемно і неглибоко розкрив тему реферату, наявна в ньому алогічність, стилістичні, граматичні помилки, має проблеми з аргументацією тез та основних положень роботи, допустив неохайність в оформленні роботи.
FX (незадовільно) 35-59	Студент частково виконав реферат, не може аргументувати його основних положень, допускає помилки змістового характеру.
F (незадовільно) 1-34	Якщо студент не написав реферат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСНИХ ДОПОВІДЕЙ

При оцінюванні відповіді студента потрібно враховувати:

- 1) повноту і правильність відповіді;
- 2) ступінь усвідомленості, розуміння вивченого матеріалу;
- 3) мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь студента має бути зв'язною, логічно послідовною повідомленням на певну тему; слід виявляти його вміння застосовувати визначення, правила у конкретних випадках.

А (відмінно) 90-100	Студент виявляє неординарні творчі здібності, має системні, дієві знання, вміє ставити, розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї
--------------------------------------	---

В (добре) 82-89	Студент засвідчує високий рівень осмислення вивченого матеріалу, будучи спроможним логічно й докладно, вибірково стисло, близько до тексту чи своїми словами передавати його зміст. Спроможний вільно висловлювати власні думки, контролювати й удосконалювати власне мовлення. Діалогічне мовлення змістовне, характеризується невимушеністю, відповідністю етикетним нормам.
С (добре) 74-81	Студент може не лише логічно і повно викладати вивчений матеріал, а й виявляє елементарні вміння аналізувати, робити узагальнення, переформулювати правила, змінювати логіку викладу певного повідомлення, оцінювати повідомлення інших студентів і власні висловлювання за визначеними викладачем критеріями. Проте, виконуючи зазначені дії, потребує постійної допомоги викладача. Мовлення позначене елементарним рівнем стилістичної культури, хоч і трапляються ще помилки різного характеру. Діалогічне мовлення долає репродуктивний рівень, у ньому з'являються елементи оцінних характеристик, узагальнень
Д (задовільно) 64-73	Студент здатний досить зв'язно висловлюватись, добре (за критерієм повноти) відтворювати навчальний матеріал, наводити вивчені приклади, але не готовий ще виконувати навчальні завдання, що вимагають застосування трансформаційних умінь, унаслідок чого мовлення його ще стилістично недосконале. Діалогічне мовлення студента, що має репродуктивний характер, цілком задовільне, незважаючи на незначні огріхи
Е (задовільно) 60-61	Студент досить добре, в тому числі й логічно, відтворює прочитане, вивчене (третину від загального обсягу), проте обґрунтувати висловлені думки не спроможний. Мовлення характеризується стереотипністю. Діалог відповідає за обсягом нормам, є змістовним, але містить факти невідповідності мовленнєвій ситуації, непоодинокі русизми, мовленнєві недоліки
FX (незадовільно) 35-59	Студент спроможний сприйняти і відтворити значну частину (менше половини) почутого, прочитаного чи побаченого матеріалу, допускаючи велику кількість фактичних, граматичних і мовленнєвих помилок. Бере участь в елементарному діалозі, допускаючи певну кількість помилок різного характеру
F (незадовільно) 1-34	Студент знає навчальний матеріал на рівні елементарного впізнання, але відтворити не може і зазначає окремі його елементи, чи в цілому однослівними висловлюваннями. Діалог він підтримувати не спроможний, відповідає на питання «так» чи «ні»

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ:

- **А (відмінно) 90-100 балів** – кількість слайдів більше 20, логічна послідовність їх розташування, повне, ґрунтовне розкриття теми з використанням спеціальної термінології;
- **В (добре) 82-89 балів** – кількість слайдів 18-20, логічна послідовність їх розташування, вільне висвітлення теми з незначними помилками;
- **С (добре) 74-81 балів** – кількість слайдів 15-17, дещо порушена логічна послідовність їх розташування, тема розкрита повно, логічно, обґрунтовано, але з помилками;

- **D (задовільно) 64-73** – кількість слайдів 13-14, переважно логічно послідовно розташовані, матеріал розкрито правильно, але недостатньо осмислено;
- **E (задовільно) 60-63 балів** – кількість слайдів не менше 10-12, частково логічно послідовно розташовані, матеріал розкрито на початковому рівні;
- **F (незадовільно) 35-59 балів** – кількість слайдів менше 10, відсутня логічна послідовність їх розташування, відтворено окремі частини теми, студент не володіє термінологією;
- **FX (незадовільно) 1-34 балів** – презентація відсутня.

12. Методичне забезпечення:

1. Методичний комплекс для проведення практичних занять:
 - плани практичних занять зі списком літератури до кожного плану.
 - тематика завдань до самостійних робіт на кожне заняття.
 - критерії оцінювання усних відповідей, екзаменів, заліку, реферативних робіт, презентацій.

13. Рекомендована література

Основна

1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка. - М.: Изд-во иностранной литературы, 1958.
2. Вихованець І.Р. Граматика української мови. - К.: Либідь, 1993.
3. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису. - К.: Наукова думка, 1993.
4. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. - К.: Вища шк., 1985.
5. Городенська К.Г. Дери́вація синтаксичних одиниць. – К.- Наук, думка, 1992.
6. Горяний В.Д. Синоніміка односкладних речень // Українська мова і література в школі. - 1970. - № 7. - С. 51-54.

Додаткова

7. Гревцева Т., Надточій О. Алгоритмічний підхід до розв'язання складних питань орфографії // Дивослово. - 1998. - № 2. - С. 22-24.
8. Гуйванюк П.В., Кобилянська М.Ф. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис. Лабораторний практикум. - К.: Вища шк., 1989. - С. 147-1722.
9. Гуц Л.М. Синтаксична синоніміка як один із засобів мовної експресії // Українська мова і література в школі. - 1973. - №6. - С.36-41.
10. Девдера М.В. Укрупнені структури (блоки) у процесі вивчення мови // Українська мова і література в школі. - 1989. - № 6. - С. 57-67.
11. Загнітко А.П. Синтаксична синоніміка і синтаксична дери́вація. Навчальний посібник. - Донецьк, 2003.- 145 с.
12. Загнітко А.П. Теоретична грамати́ка української мови. Синтаксис. - Донецьк: ДонНУ, 2001.
13. Загнітко А.П. Український синтаксис. - Ч. 1. - К.: ІЗМН, 1996.
14. Кадомцева Л.О. Функціональні різновиди речень з однорідними присудками // Мовознавство. - 1987. - № 3. - С. 17-22.

15. Каранська М.У. Додатки. Різновиди додатків // Синтаксис сучасної української літературної мови. - К.: НМК ВО, 1992. - С. 74 - 76
16. Ковтунова И.И. О синтаксической синонимике // Вопр. культуры речи. - Вип. 1. – М., 1955.
17. Кононенко В.И. Синонимика синтаксических конструкций в русском языке. - К.: Наукова думка, 1970.
18. Котелова Н.З. Значение слова и его сочетаемость. - Л.: Наука, 1975.- 154с.
19. Кучеренко І.К. Речення з кількома присудками // Мовознавство. - 1970. - № 6. - С. 56-67.
20. Лабунець Н.Ф. Підрядні означальні речення // Українська мова і література в школі. - 1972. - № 9. - С.50 - 52.
21. Лосев А.Ф. Языковая структура. - М.: Наука, 1983. -342с.
22. Масицька Т.Є. Граматична структура дієслівної валентності. - Луцьк: Ред.-вид. відд. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1998.-208с.
23. Мельничайко В.Я. Робота над граматичними синонімами під час підсумкового повторення // Українська мова і література в школі. - 1968. - № 3. - С. 55-62.
24. Мельничайко В.Я. Розгляд граматичної синоніміки складних речень // Українська мова і література в школі. - 1970. -№ 1.-С. 66-72.
25. Мурзин Л.Н. Синтаксическая деривация . - Пермь: Изд-во Перм. ун-та, 1974.
26. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. -К.:Либідь, 1993.-247с.
27. Синонимика в синтаксисе современного немецкого языка. - Краснодар: Изд-во Кубан. ун-та, 1974.
28. Сухотин В.П. Синтаксическая синонимика в современном русском литературном языке. - М., 1960.
29. Сухотин В.П. Синтаксическая синонимика в современном русском языке. - М.: Изд-во АН СССР, 1960. - 160 с.
30. Сучасна українська літературна мова. Стилїстика / За ред. І.К. Білодіда. - К.: Наук. думка, 1973. - 587 с.
31. Сучасна українська мова. Синтаксис: Підручник / За ред. Пономарева. - К.: Либідь, 1994.
32. Тараненко О.О. Контамінація як причина мовних змін і помилок // Українська мова і література в школі. - 1988. - № 3. - С. 44-47.
33. Фоменко Ю.В. Типи синтаксических неразложимых словосочетаний в русском языке // Русский язык в школе - 1981. - № .-С. 94-100.
34. Чейф У.Л. Значение и структура языка. - М: Прогресс, 1975.- 482с.

ДОДАТИ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРС